

9. SINIF

HİT

HAFTALIK İZLEME
TESTLERİ

TARİH

SORU BANKASI

YENİ MÜFREDATLA TAM UYUMLU

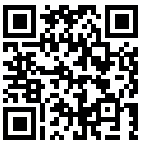
ÖĞRENME ÇIKTILARINA GÖRE
SIRALANMIŞ 28 FÖY

ANALİZ - SENTEZ DÜZEYİNDE
BECERİ TEMELLİ SORULAR

YAZILIYA HAZIRLIK DERS NOTLARI
YAZILI PROVALARI

VIDEO ÇÖZÜM UYGULAMASI
İÇİN KODU OKUTUNUZ.

Available on the
App Store

Get it on
Google play

Hız Renk Uzaktan Eğitim
ile Başarıya Renk Kat

Yusuf DOLUAY
Alper ELİRİ

İÇİNDEKİLER

1.TEMA – GEÇMİŞİN İNŞA SÜRECİNDE TARİH

- 1. HİT - Tarih Öğrenmenin Birey ve Topluma Faydaları
- 2. HİT - Tarihin Doğası - 1
- 3. HİT - Tarihin Doğası - 2
- 4. HİT - Tarihsel Bilginin Üretim Süreci
- 5. HİT - Konu Anlatımı ve 1. Dönem 1. Yazılı
- 6. HİT - Dijitalleşmenin Tarih Araştırma ve Yazımına Etkisi

2.TEMA – ESKİ ÇAĞ MEDENİYETLERİ

- 7. HİT - Tarım Devriminin Yerleşmeye ve Ekonomik Faaliyetlere Etkisi-1
- 8. HİT - Tarım Devriminin Yerleşmeye ve Ekonomik Faaliyetlere Etkisi-2
- 9. HİT - Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 1
- 10. HİT - Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 2
- 11. HİT - Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 3
- 12. HİT - Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 4
- 13. HİT - Konu Anlatımı ve 1. Dönem 2. Yazılı
- 14. HİT - Eski Çağ'da Hukukun Toplumsal Düzene Etkileri

- 15. HİT - Eski Çağ'da Bilim ve Sanat Anlayışı ile İnançlar

- 16. HİT - Konargöçerliğin Türk Kültürüne Etkileri

3.TEMA – ORTA ÇAĞ MEDENİYETLERİ

- 17. HİT - Orta Çağ'da Yaşanan Kitlemel Göçler - 1
- 18. HİT - Orta Çağ'da Yaşanan Kitlemel Göçler - 2
- 19. HİT - Konu Anlatımı ve 2. Dönem 1. Yazılı
- 20. HİT - Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 1
- 21. HİT - Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 2
- 22. HİT - Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 3
- 23. HİT - Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 4
- 24. HİT - Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 5
- 25. HİT - Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 6
- 26. HİT - Orta Çağ'da Ticaret Yolları
- 27. HİT - Orta Çağ'da Medeniyet Havzalarında Bilim, Kültür ve Sanat
- 28. HİT - Konu Anlatımı ve 2. Dönem 2. Yazılı
- 29. HİT - Cevap Anahtarı

Copyright © Bu kitabın her hakkı saklıdır.

Hangi amaçla olursa olsun, bu kitabın tamamının ya da bir kısmının, kitabı yayımlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

www.hizrenk.com

hizrenk@isler.com.tr

@hizveren

Tema	Geçmişin İnşa Sürecinde Tarih		
Konu	Tarih Öğrenmenin Birey ve Topluma Faydaları		
Öğrencinin Adı Soyadı:	Sınıf:	No:	

ANAHTAR
KAVRAMLAR

Empati, Kültürel miras, Tarih bilinci, Millî bilinç

ÖN BİLGİLER

TARİH ÖĞRENMENİN FAYDALARI

BİREYE SAĞLADIĞI FAYDALAR

- Çok yönlü düşünebilme yeteneği kazandırır. Tarih bilincine sahip bireyler günlük yaşamda karşılaştığı olayların tek yönlü olmadığını, oluşmasında birçok etkenin etkili olduğunu bilir. Değerlendirme yaparken de birden fazla faktörü göz önünde bulundurur.
- Tarih öğrenmek, insanların çevresine ve dünyaya daha geniş bir çerçeveden bakmasını sağlar.
- Empati yeteneğimizi geliştirir.
- Sorgulama ve eleştiri yapma yeteneği kazandırır.
- Geleceğimize yön vermemize yardımcı olur.

TOPLUMA SAĞLADIĞI FAYDALAR

- Geçmişteki hatalarımızdan ders çıkarmamızı sağlar. Tarihini bilen toplumlar geçmişte yapılan hataları tekrarlamazlar. Bu da gelecekte toplumların daha güçlü ve birlik içinde olmalarını sağlar.
- Ortak geçmişini bilen toplumların vatan ve millet sevgisine sahip olmasını sağlar. Tarihini iyi bilen insanlar mensubu olduğu millete ve yaşadığı vatana daha fazla sevgi duyar. Çünkü insanları bir arada tutan geçmişte yaşananlardır.
- Topluma veya millete ait değerlere sahip olmamızı sağlar. Bireyler tarih bilinci ile mensubu olduğu toplumun değerleriyle donanır. Çünkü geçmişten gelen miras olduğunu bildiği değerleri yaşar ve yaşanmasının devamı için gelecek nesillere aktarır.

Kültürel Miras: Toplamların nesilden nesile aktardığı bilgi, değerler, davranış, mimari ve anıtsal yapılar gibi maddi ve manevi unsurların tümüne kültürel miras denir. Toplamları millet yapan unsurlardan en önemlileri arasında kültürel miras yer alır.

Millî Bilinç: Tarih bilinci toplumlarda millî bilincin oluşmasını sağlar. Vatan sevgisi, bayrak sevgisi, bağımsızlık, millî mücadele, cesaret, dayanışma, kahramanlık, fedakârlık gibi unsurlar da millî bilincin geliştirilmesine önemli katkı sağlar.

ETKİNLİK – 1

Aşağıda verilen soruları cevaplayınız.

1. **Mustafa Kemal Atatürk'ün** “Türk çocuğu ecdadını tanıdıkça daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır.” sözünü açıklayınız.

2. “Tarih tekerrürden(tekrardan) ibarettir” **sözü sizce geçerli midir? Değil midir? Açıklayınız.**

3. **Tarih öğrenmenin bireye empati yeteneği kazandırması ile ilgili fikirlerinizi belirtiniz.**

4. **Tarih öğrenmenin bireylere sorgulama ve eleştirel bakış kazandırması ile ilgili görüşleriniz nelerdir? Belirtiniz.**

Tarih Öğrenmenin Birey ve Topluma Faydaları

ETKİNLİK – 2

Kutucuk numaralarını kullanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Tarih dersini çok seven Emre, arkadaşının sınavdan düşük not almasına üzüldü. Kendisi yüksek not almışken “seni anlıyorum, üzülme” diyerek arkadaşını teselli etti.

2. Sultan Ahmet Camii, Topkapı Sarayı

3. Tarih Bilinci, Vatan sevgisi

4. Öğretmen sınıfa “Otomobillerde de ileri gidebilmek için aynalardan geriye bakmak gerekiyor.” dedi.

1. Kültürel mirasımıza iki adet örnek veriniz. -----

2. Tarih öğrenmenin “empati” yeteneğini geliştirmesi ile ilgili gördüğünüz veya yaşadığınız bir olayı anlatınız. -----

3. Millî bilincin gelişmesine katkı sağlayan iki kavram söyleyiniz. -----

4. Tarih öğrenmenin geleceği inşa etmek için gerekli olduğunu bir örnekle açıklayınız. -----

ETKİNLİK – 3

Aşağıdaki metni okuyarak soruları cevaplayınız.

Tarih öğretmeni olan babası ile Topkapı Sarayı’nı gezen Fatma geziden sonra babasına çok etkilendiğini söyledi. Sanki zamanda yolculuk yaptığını, gördüğü yapıların, eşyaların kendisini Osmanlı dönemine götürdüğünü söyledi. Babasının gezi sırasında anlattıkları da Fatma’yı çok etkilemişti. Divan-ı Hümâyûn toplantılarının yapıldığı Kubbealtı Dairesi, Has Oda, Kutsal Emanetler ve daha birçok şey gören Fatma uzun süre aklında gördüklerini değerlendirmişti. Okulda arkadaşlarına ve öğretmenine de gördüklerini anlatmıştı. Öğretmeni Fatma’ya ;

— “Fatma, bu gezi sana atalarımızın neler yapabildiklerini görme fırsatı kazandırmış.” dedi.

1. Fatma, gezi sırasında tarih öğrenmenin insana kattığı hangi becerilere sahip olmuş olabilir? Belirtiniz.

2. Bu gezipde Fatma’nın kullandığı “zamanda yolculuk” tabirini kısaca açıklayınız.

Tarih Öğrenmenin Birey ve Topluma Faydaları

1.

I.	Millete aidiyet duygusu
II.	Eleştirel bakış
III.	Ekonomik refaha sahip olma
IV.	Neden-sonuç kurma becerisi
V.	Kanıt arama yeteneği

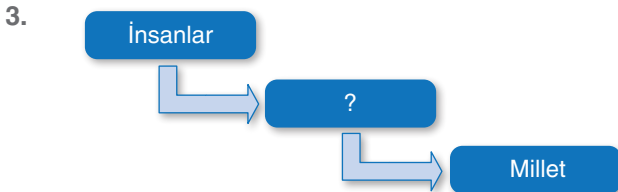
Tarih bilincine sahip insanların edindiği özellikler arasında yukarıda verilenlerden hangisi yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. İnsanın hafızası geçmişteki tüm yaşantıları saklayarak bugünü anlamlı kılar. Tarih de toplumların geçmişini saklayarak bugünkü yaşantılarını anlamlı kılar. Geleceğe birlikte bakabilirler. Tarih, toplumun millet olma özelliğini ortaya çıkarır ve bireylerin topluma aidiyetini pekiştirir.

Buna göre tarih bilimi ve toplum arasındaki ilişki ile ilgili aşağıdaki değerlendirmelerden hangisi yapılmaz?

- A) İnsanlar yaşam tecrübeleriyle toplum ve millet olma özelliği kazanırlar.
B) Toplumların yaşantıları geleceğine yön verir.
C) Sosyal kurallar, ahlak değerleri tarihsel birikimin sonucudur.
D) Tarih bilinci toplumların değerlerinin hızlı değişmesinde etkilidir.
E) Tarih bilinci oluşmayan toplumlarda millet olma bilinci oluşamaz.

Neden-sonuç ilişkisine göre hazırlanmış yukarıdaki sıralamada soru işareti olan kısma aşağıdakilerden hangisi yazılmaz?

- A) Dil B) Teknoloji C) Tarih bilinci
D) Coğrafi birliktelik E) Amaç birliği

4. Tuncay Öğretmen sınıfta tarih bilincine sahip insanların her duyduğuna inanmayacağını ve karşılaştıklarını eleştirel süzgeçten geçireceğini söyledi.

Tuncay Öğretmenin söylediklerinin tarih biliminin aşağıdaki özelliklerden hangisinden kaynaklandığı savunulabilir?

- A) Kaynakların eleştirel bakış açısıyla değerlendirilmesi
B) Geçmişin konu edilmesi
C) Olaylarda yer ve zaman belirtmenin şart olması
D) Araştırmalarda mümkün olduğunca alan araştırması yapılması
E) Yardımcı bilimlerden yararlanılması

5. Tarih bilimi ile uğraşanların veya bu alanda araştırma yapanların hayata bakışı da diğer insanlardan farklıdır. Çünkü tarih bilimi insana günlük hayatında da kullanılabileceği bazı beceriler kazandırır.

Aşağıdakilerden hangisinin metinde sözü edilen beceriler arasında olduğu söylenemez?

- A) Olayları matematiksel formüllerle açıklama
B) Eleştirel bakış açısına sahip olma
C) Çok yönlü düşünme yeteneğine sahip olma
D) Tarafsızlık ilkesini önemseme
E) İddia ve tezlerinde kanıt kullanma

H
I
Z
R
E
N
K

6. I. İçinde yaşadığı toplumu ve çevreyi daha iyi anlaması
II. Yaşadığı olaylardan ders çıkarması
III. Duyduğu şeylerin doğru olup olmadığını araştırma isteği
IV. Olayların nedenini ve sonucunu araştırma isteği
V. Özel bakış açısının gelişmesi

Yukarıda verilenlerden hangisi tarih öğrenmenin insana kazandıracakları özellikler arasında yer almaz?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7 ve 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Trafik kazası geçiren Onur, araçtan itfaiye ekipleri tarafından çıkarılmış ve ağır yaralı olarak hastaneye kaldırılmıştır. Uzun süre bilinci kapalı olarak tedavi gördükten sonra gözlerini açmış, yanı başında iki kişi görmüştür. Yanında duranlar Onur'a seslenerek:

‐Oğlum, nasılsın evladım?‐ demişler, fakat Onur'dan bir cevap alamamışlardır.

Çünkü trafik kazasında geçirdiği travma ile hafızasını kaybeden Onur yanı başındaki anne ve babasını tanıyamamıştır. Lisedeki arkadaşları da ilerleyen zamanlarda Onur'u ziyarete gelmişler fakat onlar da Onur'un bu haline üzümüşlerdir.

Taburcu olduktan sonra okula anne ve babası götürmüş, okul çıkışında sınıfın kapısından Onur'u alarak eve götürmüşlerdir. Onur tek başına sınıftan dahi çıkmaya korkmaktadır. Çünkü hafızasında geçmişe dair en ufak bir anı, bilgi bulunmamaktadır.

7. Metne göre insanın sahip olduğu en önemli değerler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Geçmişte yaşanan anılar
- B) Sahip olunan tecrübe
- C) Sahip olduğu maddi varlıklar
- D) Eskiden edindiğimiz bilgilerle geleceğimizi planlayabilme
- E) Bireylerin kendilerini aile ve çevresinde geçmişleri sayesinde konumlandırması

8. Metinde anlatılan hafıza kaybını bir toplum açısından düşünürsek aşağıdaki kavramlardan hangisinin gücünü kaybedeceği söylenemez?

- A) Vatan sevgisi
- B) Millî bilinç
- C) Kültürel miras
- D) Ayrışma
- E) Tarih bilinci

- 9. II.Dünya Savaşı'nı anlatan bir film izleyen ortaokul öğrencisi olan Seda, filmde anlatılanları tam olarak anlayamadığı için bazı sahneleri babasına sormakta; babası da cevap veremekteydi. Çok soru sorduğunu anlayan Seda; — ‐Baba, benim bu filmi tam olarak anlayabilmem için ne yapmam gerekir?‐ diye sordu.

Babasının Seda'ya verebileceği cevaplar arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Konu ile ilgili belgesel filmler izleyebilirsiniz.
- B) Konu ile ilgili akademik tezleri inceleyebilirsiniz.
- C) II.Dünya Savaşı'nı anlatan kitaplar okuyabilirsiniz.
- D) II.Dünya Savaşı'nı konu edinen romanlar okuyabilirsiniz.
- E) Eba'dan konu ile ilgili materyallere bakabilirsiniz.

- 10. Tarih bilincine sahip, her türlü tehdit ve tehlike karşısında bir olmayı başaran toplumlar, sevinçlerini ve üzüntülerini beraber yaşar, aidiyet duygularını diri tutarlar. Bu durum insan topluluklarını millet haline getirir.

Bu bilgiye göre bir milletin;

- I. Tarih bilinci,
- II. birliktelik,
- III. aidiyet

değerlerinden hangilerine sahip olması beklenir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I,II ve III

- 11. Tarih öğrenmek bireylere empati yeteneği kazandırır.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tarih bilincine sahip bireyler öznel yaklaşım yeteneğini geliştirerek karşılarındakini anlayabilirler.
- B) Tarih bilincine sahip bireyler karşıdakini anlamakta zorlanmazlar.
- C) Tarih öğrenmek günlük hayatta başkalarının bakışıyla düşünme yeteneği kazandırır.
- D) Tarih öğrenmek insanlar arasındaki iletişim kazalarının önüne geçer.
- E) Bireyler tarih okuyarak benmerkezci özelliklerini dizginleyebilirler.

Tarih Öğrenmenin Birey ve Topluma Faydaları

12 ve 13. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Tarih bilincine sahip bireyler günlük yaşamda karşılaştığı olayların tek yönlü olmadığını, oluşmasında birçok etkenin etkili olduğunu bilir. Ayrıca olayları değerlendirirken de tek yönlü değil; birçok yönüyle ele alırlar. Günlük hayatta karşılaştıkları bir durumu değerlendirirken ----- kullanırlar.

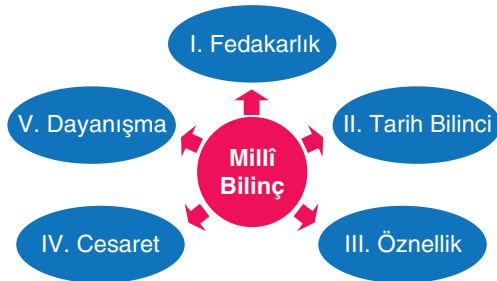
12. Metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

- A) Neden-sonuç ilişkisini
- B) Birden fazla neden ile değerlendirmeyi
- C) Birden fazla sonuç ile değerlendirmeyi
- D) Başka olaylarla bağlantı kurmayı
- E) Önyargıları önemsemeyi

13. Metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi yazılabilir?

- A) Nesnelliği
- B) Öznelliği
- C) Sabit fikirliliği
- D) Benmerkezciliği
- E) Tek noktaya odaklanmayı

14.

Yukarıdaki diyagramda verilen kavramlardan hangisinin millî bilincin gelişmesine katkı sağladığı savunulamaz?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

15. Tarih dersinde öğretmen tarih disiplinin önemi ile ilgili öğrencilerden birer cümle kurmalarını istedi. Öğrenciler şu ifadeleri kullandılar:

Begüm: Tarih bugünü anlamlandırmaktır.

Gökçe: Bireylere kimlik kazandırmak açısından çok önemli bir disiplindir.

Bahadır: Bugün ileride geçmiş olacak; dolayısıyla tarih geçmiş ile bugünün buluşmasıdır.

Salih: Tarih bilinci geçmiş yargılamaktır. Bu sayede hatalar tekrarlamaz.

Yusuf: Tarihini unutan milletler yok olma yolunda ilerler.

Öğrencilerden hangisinin söylediği ifadenin doğruluğundan söz edilemez?

- A) Begüm
- B) Gökçe
- C) Bahadır
- D) Salih
- E) Yusuf

H
I
Z
R
E
N
K

16. Toplamların nesilden nesile aktardığı bilgi, tecrübe, değerler, mimari yapılar, gibi maddi ve manevi unsurların tümüne kültürel miras denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi kültürel mirasımız içerisinde değerlendirilemez?

- A) Günöbirlik kullanılan eşya ve malzemeler
- B) Dilimizdeki atasözlerimiz
- C) Dilimizdeki deyimlerimiz
- D) Müzelerimizde sergilenen eserler
- E) Topkayı Sarayı

17 ve 18. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Tarih öğrenmek hem bireyler hem de toplumlar için geçmişteki hatalardan ders çıkararak hataların tekrar edilmesini engeller.

17. Bu görüşe göre bireyler için hataların tekrar edilmesinde;

- I. geçmiş yaşantılarını atılacak adımlarda göz önünde bulundurma,
- II. hatalarını görmezden gelme yerine hatalara neden olan davranışları gözden geçirme,
- III. yapılan hataların önemli olmadığını bilerek benzerlerinin de olacağını kabullenme

davranışlarından hangilerinin sergilenmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

18. Bu görüşe göre toplumlar için hataların tekrar edilmesinde;

- I. tarih bilincine sahip olmak,
- II. tarihteki olumsuz sayılabilecek gelişmeleri ön plana çıkarmamak,
- III. tarihte zaferler kadar mağlubiyetleri de yeterince değerlendirmek

davranışlarından hangilerinin sergilenmesi beklenir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

19 ve 20. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Vatan sevgisi	Fedakarlık	Millî mücadele
Bağımsızlık	Cesaret	Bayrak sevgisi
Kahramanlık	Tarih bilinci	Dayanışma

19. Verilen kavramların tamamı aşağıdakilerden hangisi ile daha çok ilgilidir?

- A) Millî Bilinç B) Teknoloji C) Modernite
D) Medeniyet E) Sosyoloji

20. Verilen kavramların içerisinde hangi unsur geçmişteki hatalarımızın tekrarlanmamasında en önde gelenidir?

- A) Cesaret B) Dayanışma C) Fedakarlık
D) Kahramanlık E) Tarih bilinci

OPTİK DEĞERLENDİRME

984040

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

Tema

Konu

Konu Anlatımı ve 1. Dönem 1. Yazılı

TARİH ÖĞRENMENİN FAYDALARI

Bireye Sağladığı Faydalar

✓ Çok yönlü düşünebilme yeteneği kazandırır.

Tarih bilincine sahip bireyler günlük yaşamda karşılaştığı olayların tek yönlü olmadığını, oluşmasında birçok etkenin etkili olduğunu bilir. Değerlendirme yaparken de birden fazla faktörü göz önünde bulundurur.

✓ Tarih öğrenmek, insanların çevresine ve dünyaya daha geniş bir çerçeveden bakmasını sağlar.

Tarih bilincine sahip bireyler etrafında olup biteni anlamak için daha geniş bir çerçeveden bakar. Geçmişte yaşanmış olayları anlamak için de kullanılan bu yöntem sayesinde bireyler meydana gelen olayların nedenindeki olgu ve kavramları daha iyi analiz eder. Olayların sonuçlarını değerlendirirken de diğer olaylarla bağlantısını kurarak daha mantıklı değerlendirmeler yapar.

✓ Empati yeteneğimizi geliştirir.

Tarih öğrenmek bireylerde empati; yani karşısındaki kişi gibi düşünebilme veya olaydaki kişilerin düşüncelerini anlama yeteneği kazandırır. Çünkü tarih araştırmacıları geçmişteki olayları değerlendirirken günümüz şartlarına göre değil; olayın geçtiği dönemin şartlarına göre değerlendirme yaparlar. Dolayısıyla o günün şartlarında bireylerin ve toplumların düşüncelerini anlamaya çalışırlar.

HIZ
RENK

✓ Sorgulama ve eleştiri yapma yeteneği kazandırır.

Tarih bilimi geçmişteki bilgilere kaynaklar vasıtasıyla ulaşır. Kaynakların doğru bilgi verdiğinden emin olmak için tenkite yani eleştirel bakışa başvururlar. Dolayısıyla Tarih bilincine sahip bireyler karşılaştıkları durumlarla ilgili eleştirel bakış açısını kullanarak doğru ve yanlış birbirinden ayırmada daha başarılı olurlar. Ayrıca karşılaştıkları durumların nedenlerini ortaya çıkarmada ısrarcı olurlar. Çünkü tarih bilimi olayları neden ve sonuçları ile birlikte değerlendirir.

✓ Geleceğimize yön vermemize yardımcı olur.

Tarih bilimi geçmişi konu edinir. Tarih bilincine sahip insanlar da bugünün geçmişin bir sonucu; geleceğin de nedeni olduğunu bilir. Dolayısıyla atacağı adımların geleceğe yön vereceğini bilir. Üstelik atacağı adımların gelecekte nasıl sonuçlar ortaya çıkarabileceğini geçmişe bakarak tahminde bulunur.

Geleceği bilmek imkansızdır. Ama geçmişteki neden-sonuç ilişkileri gelecek ile ilgili daha kuvvetli tahminler yapmamıza yardımcı olur.

Topluma Sağladığı Faydalar

✓ Geçmişteki hatalarımızdan ders çıkarmamızı sağlar.

Tarihini bilen toplumlar geçmişte yapılan hataları tekrarlamazlar. Bu da gelecekte toplumların daha güçlü ve birlik içinde olmalarını sağlar.

Toplumların geçmişte yaşanan zorlukları bilmeleri toplum içerisindeki bireylerin birbirlerine olan bağını güçlendirir.

- ✓ Ortak geçmişini bilen toplumların vatan ve millet sevgisine sahip olmasını sağlar.

Tarihini iyi bilen insanlar mensubu olduğu millete ve yaşadığı vatana daha fazla sevgi duyar. Çünkü insanları bir arada tutan geçmişte yaşananlardır. Milletlerin geçmişte yaşadığı zaferlerin, zorlukların, acıların bireyler tarafından bilinmesi bugünleri daha anlamlı kılar ve bireylerde vatan sevgisini artırır.

- ✓ Topluma veya millete ait değerlere sahip olmamızı sağlar.

Bireyler tarih bilinci ile mensubu olduğu değerlerle donanır. Çünkü geçmişten gelen miras olduğunu bildiği değerleri yaşar ve yaşanmasının devamı için gelecek nesillere aktarır.

ETKİNLİK: ROPÖRTAJ YAPALIM

- Çevremizdeki aile büyüklerimizden geçmişte yaşadıkları önemli olaylarla ilgili şu soruları soralım:
- Geçmişte yaşadığınız olayları şimdi yaşasanız aynı tepkileri verir misiniz?

Cevap:

- Yaşadıklarınızdan öğrendikleriniz size neler kattı? Birkaç örnekler açıklayabilir misiniz?

Cevap:

Kültürel Miras:

Toplumların nesilden nesile aktardığı bilgi, tecrübe, inanç, değerler, davranış, gibi maddi ve manevi unsurların tümüne kültürel miras denir. Toplumlara millet yapan unsurlardan en önemlileri arasında kültürel miras yer alır.

Kültürel miras iki bölümde incelenebilir:

Maddi miras:

Geçmişten bugüne ulaşan mimari eserler, eşyalar gibi fiziki unsurlardır. Bu unsurların korunup kollanması ve gelecek nesillere aktarılması en önemli görevimizdir.

Soyut miras:

Geçmişten günümüze ulaşan değerlerdir. Toplumun sahip olduğu bu değerler nesilden nesile yazılı veya sözlü bir şekilde aktarılmıştır. Günlük yaşamımızda bile kullandığımız atasözleri, deyimlerle bile bu mirası canlı tutmaktayız.

Millî Bilinç:

Bir topluluğun sahip olduğu ortak değerlerle millet olma özelliği kazanmasına millî bilinç denir. Millî bilincin oluşmasında; Tarih bilinci, vatan sevgisi, bayrak sevgisi, bağımsızlık, millî mücadele, cesaret, dayanışma, kahramanlık, fedakârlık gibi unsurlar etkilidir.

Tarih bilinci toplulukları millet haline getiren önemli bir unsurdur. Kolektif hafıza olan tarih bireyleri birbirine bağlayan önemli bir unsurdur. O yüzden ki tarihini unutan milletler, millet olma özelliğini de kaybetmeye başlar.

Vatan ve bayrak sevgisi toplumları millet yapan önemli unsurlardandır. Bireyler üzerinde yaşadığı vatana ve o vatanın bağımsızlığının en önemli sembolü olan bayrağa duyduğu sevgi millî bilincin oluşmasının önemli bir şartıdır.

Millî Mücadele, toplumların zorluklar karşısında hep beraber çalışmasıdır. Tarihimizde bunun en güzel örneği Mustafa Kemal Atatürk öncülüğünde gerçekleşen Kurtuluş Savaşıdır. Yılmadan, yorulmadan milleti ile birlikte Atatürk tarihe geçen bu mücadelede millî bilincin önemini de ortaya koymuştur.

TARİHİN DOĞASI**Tarih Nedir?**

- ✓ Tarih geçmişte yaşamış insan/insan topluluklarının her türlü faaliyetlerini yer ve zaman göstererek, neden-sonuç ilişkisi içerisinde, belgelere dayalı(kaynak), objektif bir biçimde (tarafsız olarak) inceleyen sosyal bilimdir.
- ✓ Tarih bilimi geçmişten bugüne kalan izlerin (kaynakların) değerlendirilmesi ile bilgiye ulaşan tarih biliminde elde edilen tarihî bilgiler bu yüzden değişebilir özelliğe sahiptir.

Tarihin Konusu Nedir?

- ✓ Tarihin konusu, her türlü insan faaliyetleridir. İnsanı etkileyen, insan ile ilgili her olay, kavram tarihin araştırma alanına girer.
- ✓ Tarih bilimi çok geniş bir araştırma alanına sahiptir. Dünyada tüm mekânlar, geçmişten günümüze tüm zaman dilimi, tüm insan faaliyetleri tarihin araştırma alanında olduğundan araştırmacılar araştırma alanlarını zaman, mekân ve konu olarak sınıflandırmışlardır.
- ✓ **Tarihin konusu içerisinde farklı alanlar yer almaktadır:**
 - Siyasi: Cumhuriyetin İlanı
 - Askerî: Kurtuluş Savaşı
 - Sosyal: Orta Asya Türk Göçleri
 - Ekonomik: Sömürgeciliğin Başlaması
 - Kültürel: Yazının Kullanılması
 - Dinî: İslamiyet'in Yayılması
 - Mimari: Sultan Ahmet Camii
 - ...

Tarih Biliminin Yöntemi: Sosyal bir bilim olan Tarih bilgiye ulaşmak için yöntem olarak kaynakları (belgeleri) kullanır.

Bilimsel araştırma yöntemini kullanan tarihçi;

araştırma konusu ile ilgili kaynakları tarar,

bulduğu kaynakları tasnif eder

kaynakları inceleyip eleştiri süzgecinden geçirir,

elde ettiği bilgileri sentezleyerek anlamlı hale getirir.

Tarih Biliminin Kendine Has Özellikleri:

- ✓ Tarih Biliminde araştırmada olayın yaşandığı dönemin koşulları dikkate alınmalıdır.
Çünkü günümüz şartları ile geçmiş dönemin şartları aynı değildir.
- ✓ Araştırmacılar yaptıkları araştırmalarda objektif davranmalıdır.
Objektiflik ilkesi araştırmacının veya okuyucunun kendi duygu ve düşüncelerini araştırmaya veya okumaya katmamasıdır. Objeyi yani araştırdığı konuyu elde edilen kaynaklardaki bilgilere göre değerlendirmelidir.
- ✓ Tarih bilimi olayları neden-sonuç ilişkisine göre incelediğinden araştırılan olayın üzerinden belli bir süre geçmelidir. Bu sayede ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilebilir.
- ✓ Olayın yaşandığı mekânda araştırma yapılmalıdır. Çünkü olayın meydana geldiği coğrafyanın şartları olay üzerinde mutlak bir etkiye sahiptir.
- ✓ Tarihte kesin doğrular ve kanunlar yoktur.
Çünkü ortaya çıkan yeni bulgular eski bilgiyi değiştirebilir.
- ✓ Tarih biliminde fen bilimlerinde olduğu gibi deney ve gözlem yöntemi kullanılamaz.
Tarihî bilgiye ulaşmanın tek yolu kaynaklardır.

Zaman ve Takvim

- ✓ İnsanlar, hayatlarını planlamak ve soyut olan zamanı ölçebilmek için zamanı çizelgelere ayırmıştır. Bu durum takvimlerin ortaya çıkmasını sağlamıştır.
- ✓ Takvim yapılabilmesi için zamanı ölçmeye yarayan sabit hareket gereklidir. İnsanlar iki tür sabit hareket keşfetmişlerdir. Birincisi Ay'ın hareketi; ikincisi Dünya'nın güneş etrafındaki bir turu olan Güneş yılıdır:

GÜNEŞ YILI	AY YILI
• Güneşin hareketleri gözlenerek hazırlanmıştır.	• Ayın hareketleri gözlenerek hazırlanmıştır.
• Bir yıl 365 gündür.	• Bir yıl 354 gündür.
• İlk kez Mısırlılar kullanmıştır.	• İlk kez Sümerler kullanmıştır.

Tarihin Dönemlendirilmesi: Milat, Çağ, Yüzyıl

- ✓ Tarihin çok geniş bir alana sahip olması nedeniyle tarihçiler binlerce yıllık geçmişin araştırılmasını ve öğrenilmesini kolaylaştırmak amacıyla tarihi dönemlendirmiş, çağlara ve yüzyıllara ayırmışlardır.
- ✓ Tarihin dönemlendirilmesiyle ilgili çalışmalara Müslüman tarihçiler de katılmıştır. Süleyman Hüsnü Paşa, İslam ve Türk tarihini merkeze alarak bir çağ ayırımı yapmıştır.
- ✓ Günümüzde Miladi takvim esas alınarak yapılan çağ sistemi aşağıdaki gibidir.

İlk Çağ	Orta Çağ	Yeni Çağ	Yakın Çağ
Yazının icadı MÖ 3200	Kavimler Göçü 375	İstanbul'un Fethi 1453	Fransız İhtilali 1789
			2024

- ✓ Bu sistemde yukarıdaki gibi gösterilen Tarihî Çağlar, yani yazının kullanımından sonraki dönemler meydana gelen önemli olaylara göre ayrılmıştır.
- ✓ Ancak Tarih Öncesi Dönemler söz konusu olduğunda yazı olmadığı için önemli olayların ne zaman meydana geldiğini bilmek zordur. Bu yüzden Tarih Öncesi Dönemler insanların kullandığı araç ve gereçlerin malzeme türüne göre yapılmıştır. Taş ve madenlerin kullanıldığı dönemler bu malzemelerin isimleri ile adlandırılmıştır.

Taş Araçlar

Bakır Araçlar

Tunç Araçlar

Demir Araçlar

Tarih Araştırmalarında Olay ve Olgu:

Olay(Vaka)

- Tarihte insanlığı etkileyen siyasi, sosyal, ekonomik, dinî ve kültürel konularda kısa sürede meydana gelen gelişmelerdir.
- Başlangıçları ve bitişleri bellidir.
- Kendine özgü özellikleri vardır.
- Somut bilgi içerir, biriciktir ve tekrarı olmaz.

Olgu (Vakıa)

- Tarihte insanları etkileyen olayların ortaya çıkardığı sonuçlara göre uzun sürede meydana gelen gelişmelerdir.
- Geneldir, süreklilik gösterir ve soyuttur.
- Başlangıç ve bitiş zamanı kesin olarak belli değildir.
- Süreç odaklıdır.

ETKİNLİK:

Aşağıdaki görseli inceleyerek gördüklerinizin olaya mı yoksa olguya mı örnek olduğunu belirtiniz.

Cevap:

Tarihte Süreklilik

- ✓ Tarihte her olay bir önceki olayın sonucu; kendinden sonraki olayın nedenidir. Bunu bir zincir gibi düşünürsek halkaların her biri bir olaydır. Dolayısıyla bugün geçmişin devamı, geleceğin de nedenidir.

NEDEN
SONUÇ

NEDEN
SONUÇ

NEDEN
SONUÇ

NEDEN
SONUÇ

- ✓ Yukarıdaki şekilde her bir daireyi olay olarak kabul edersek tarihin akışında da olduğu gibi her olay kendinden önceki olayın sonucu; kendinden sonraki olayın ise nedenidir.

Tabii ki burada önemli olan nokta tarihin akışının buradaki gibi tek olay örgüsünden daha karışık olduğudur. Bir olayın birden fazla nedeni ve sonucu olabilir.

- ✓ İnsan ve toplumların geçmişinde de bu zincir halkası örgüsü geçerlidir. Çok eskiden meydana gelmiş bir olayın sonucu bugünü etkiliyor olabilir. Tarih bilimini önemli kılan nokta da burasıdır. Tarih geçmişi araştırmak olsa da bugünü anlamaktır. Dolayısıyla olmuş bitmiş olaylar gözü ile bakılan gelişmelerin sonuçları aslında bugünün içerisinde yer almaktadır.

ETKİNLİK:

1914- 1918 yılları arasında yaşanan I. Dünya Savaşı'nın bugüne dair hangi sonuçları olduğunu araştırınız.

Cevap:

Tarihin Faydalandığı Bilim Dalları

- ✓ Tarih bilimi çok geniş bir konu, zaman ve mekânı incelediği için ve bu incelemelerde birçok uzmanlık gerektiren aşamalar olduğu için diğer bilim dallarından yardım almak durumundadır.
- ✓ Tarih biliminin faydalandığı bazı bilim dalı şunlardır:

Arkeoloji	Kazı bilimidir. Su ve toprak altındaki madde kalıntıları ortaya çıkarır.
Kronoloji	Zaman ve takvim bilimidir. Olaylar arasında neden- sonuç ilişkisi kurulur.
Coğrafya	Yeryüzü ve iklim bilimidir. İnsan ve mekânın karşılıklı etkileşimini inceler.
Paleografya	Eski yazı bilimidir. Yazı ve alfabeleri inceler.
Filoloji	Dil bilimidir. Dillerin tarihini ve gelişimini inceler.
Etnoğrafya	Kültür bilimidir. Toplumların yaşayışlarını, hayat tarzlarını, gelenek ve göreneklerini inceler.
Epigrafi	Kitabe-yazıt bilimidir. Tarihî yapılar, anıtlar ve mezar taşları üzerindeki yazıları inceler.
Nüzmimatik	Eski madenî paraları inceleyen bilimdir.
Antropoloji	İrk bilimidir. İnsan ırklarının kökenlerini ve özelliklerini inceler

Tarih Araştırmalarında Kaynaklar

- Kaynaklar güvenilirliğine göre ikiye ayrılır.
- ✓ **Birinci El Kaynaklar:** Olayların yaşandığı döneme ait kaynaklardır. Olaylara şahit olanlar veya olayların kahramanları tarafından oluşturulmuşlardır. Örneğin Lidyalılara ait metal paralar, Mustafa Kemal Atatürk'ün "NUTUK" adlı eseri.
- ✓ **İkinci El Kaynaklar:** Olayların yaşandığı döneme yakın ya da ana kaynaklardan faydalanılarak oluşturulan kaynaklardır.
- Kaynaklar malzemenin yapısına göre şu kısımlara ayrılır:

Sözlü	Yazılı	Sesli ve görüntülü Gerçek	Gerçek Eşya veya Nesneler
✓ Efsaneler ✓ Destanlar ✓ Mitler ✓ Menkıbeler	✓ Tabletler ✓ Kitabeler ✓ Antlaşmalar ✓ Paralar ✓ Fermanlar ✓ Gazeteler	✓ Resimler ✓ Fotoğraflar ✓ Videolar ✓ Filmler ✓ Haritalar ✓ Ses kayıtları	✓ Arkeolojik buluntular ✓ Tarihî eşyalar ✓ Heykeller ✓ Silahlar

- ✓ Tarih araştırmalarında kaynaklar bilgiye ulaşmanın tek yoludur. Bu nedenle araştırmacılar çalışmalarında ne kadar fazla kaynağa ulaşırlarsa araştırmaları o kadar güvenli bilgi ortaya çıkarır.
- ✓ Araştırma konusu ne kadar eskiye uzanırsa araştırmacıların ulaşabileceği kaynak sayısı da o kadar azalır. Bunun nedeni yazının kullanılmasından bugüne kadar insanların izlerinin giderek artmasıdır.
- ✓ Özellikle yirminci yüzyılda işitsel ve görsel kayıtların artması bu dönem ile ilgili araştırma yapacak kişilerin işlerini kolaylaştırmaktadır.

ETKİNLİK:

Bir tarih araştırmacı olsaydınız, araştırdığınız konu ile ilgili iki kaynağa ulaşıydınız, bu kaynaklar olay ile ilgili birbirinden farklı bilgiler içerseydi hangi adımları atardınız?

Cevap:

1. Tarih öğrenmek bireylere empati yeteneği kazandırır.

Bu durumun nedenlerini açıklayınız.

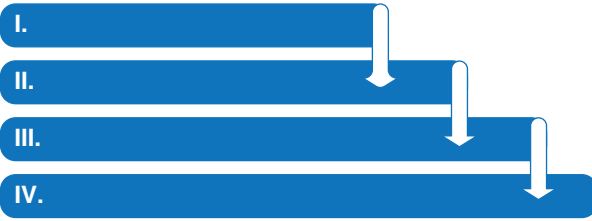
2. Tarih öğrenmek toplumda millet olma bilincini artırır.

Bu durumun nedenlerini açıklayınız.

3. Çalışma metodu itibari ile düşünüldüğünde tarih bilimini fen bilimlerinden ayıran özellikleri belirtiniz.

4. Tarih araştırmalarında objektif davranmak neden önemlidir? Kısaca açıklayınız.

5.

- a. kaynakları inceleyip eleştiri süzgecinden geçirir
- b. araştırma konusu ile ilgili kaynakları tarar
- c. bulduğu kaynakları tasnif eder
- d. elde ettiği bilgileri sentezleyerek anlamlı hale getirir

Bir tarih araştırmacısının araştırmasında izleyeceği basamakların doğru bir şekilde sıralanabilmesi için basamaklardaki numaralarla kutudaki ifadeleri eşleştiriniz.

I. II. III. IV.

6.

Kronoloji	
Coğrafya	
Paleografya	
Filoloji	

Yukarıdaki tabloda verilen tarihe yardımcı bilimlerin karşısına kısaca tanımlarını yazınız.

7.

GÜNEŞ YILI	AY YILI
• Bir yıl gündür.	• Bir yıl gündür.
• İlk kez kullanmıştır.	• İlk kez kullanmıştır.

Yukarıdaki tabloda boş bırakılan kısımlara uygun ifadeleri yazınız.

Tema	Eski Çağ Medeniyetleri		
Konu	Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 4		
Öğrencinin Adı Soyadı:	Sınıf:	No:	

ANAHTAR
KAVRAMLAR

Firavun, Pankuş Meclisi, Lejyon, Kut

ÖN BİLGİLER

Sümerler

- 30'dan fazla şehir ve kasabanın bulunduğu Güney Mezopotamya'da kurulmuştur.
- Her şehir kendi başına bir krallık olarak kabul edilmektedir.
- Krallar aynı zamanda başrahip, başkomutan ve başarıya geç kabul edilmiştir.
- Sümer ordusu savaş arabalı birlikler ve piyadelerden oluşmaktadır.

Mısırlılar

- Mutlak güce sahip Mısır kralları MÖ 15. yüzyıldan firavun ünvanını kullanmışlardır.
- Tanrı-kral olarak kabul edilen firavunlar için piramit denilen anıt mezarlar yapılmıştır.
- Bölge valileri firavun adına halktan vergi toplayıp gerektiğinde orduya asker göndermişlerdir.
- Valilerin yetkileri bir süre sonra ellerinden alınarak yerlerine merkezden atanan görevliler getirilmiştir.
- Üst düzey görevlere ise hanedan üyesi soylular getirilmiştir.
- Ordu başta toplama askerlerden oluşurken zamanla düzenli ordu kurulmuştur.

Akad Krallığı

- MÖ 2350-2150 yılları arasında varlıklarını sürdürmüş ve krallıkla yönetilmişlerdir.
- Kralları "dünya hakimi", devletleri ise "dünya imparatorluğu" olarak anılmıştır.
- Mezopotamya'da ilk düzenli orduyu kurmuşlardır.
- Farklı toplumlardan oluştuğu için sık sık isyanlar yaşayarak zayıflamış ve Gutiler tarafından yıkılmışlardır.

Hitit Krallığı

- MÖ 1650-1190 yılları arasında Anadolu'da varlığını sürdürmüş ve krallık olarak yönetilmişlerdir.

- Geniş yetkilere sahip kralları tanrı-kral olarak kabul edilmiştir.
- Üst düzey görevlilerin ve soyluların olduğu Pankuş Meclisi yönetimde etkindir.
- Ordu piyadeler ve savaş arabalı birliklerden oluşmaktadır.

Roma İmparatorluğu

- İlk olarak İtalya sınırları içerisinde Roma'da şehir devleti olarak kurulmuş ve bu dönemde krallık olarak yönetilmiştir.
- MÖ 509 tarihinde cumhuriyet idaresine geçilmiş bu sistemde Kral'ın yetkileri Aristokrat iki devlet memurunda toplanmıştır. Konsül denilen bu yetkililer senatoya karşı sorumludur.
- MÖ 27'de İmparatorluk döneminin başlamasıyla hükümdarın yetkileri artmıştır.
- Roma hükümdarları baş rahip ünvanını kullanmaktadır.
- Ordu'nun büyük bir kısmı piyadelerden oluşurken düzen ve disiplin ön plana çıkmaktadır.
- Ordu lejyon denilen birliklerden oluşmuş, düzenli maaş alan askerlere lejyoner denilmiştir.
- Kalkanlarını kullanarak korunmak amaçlı kaplumbağa dizilişi sistemini kullanmışlardır.

Asya Hun Devleti

- Çin kaynaklarına göre Türkistan'da yaşayan Türklerin kurduğu ilk devlet olan Asya Hun Devleti MÖ 220 tarihinde kurulmuştur.
- İlk hükümdar Teoman'dır. Şanyü, Kağan, Han gibi ünvanlar kullanılmıştır.
- Yönetme yetkisinin Gök Tanrı tarafından verildiğini temsilen "Kut" inancı hakim olmuştur.
- Mete Han Dönemine kadar düzenli ordu yoktur, Mete Han'ın başa geçmesiyle düzenli ordu onluk sisteme göre kurulmuş ve 400.000 kişiden oluşmuştur.
- Savaşlar'da Turan taktiği kullanılmıştır.

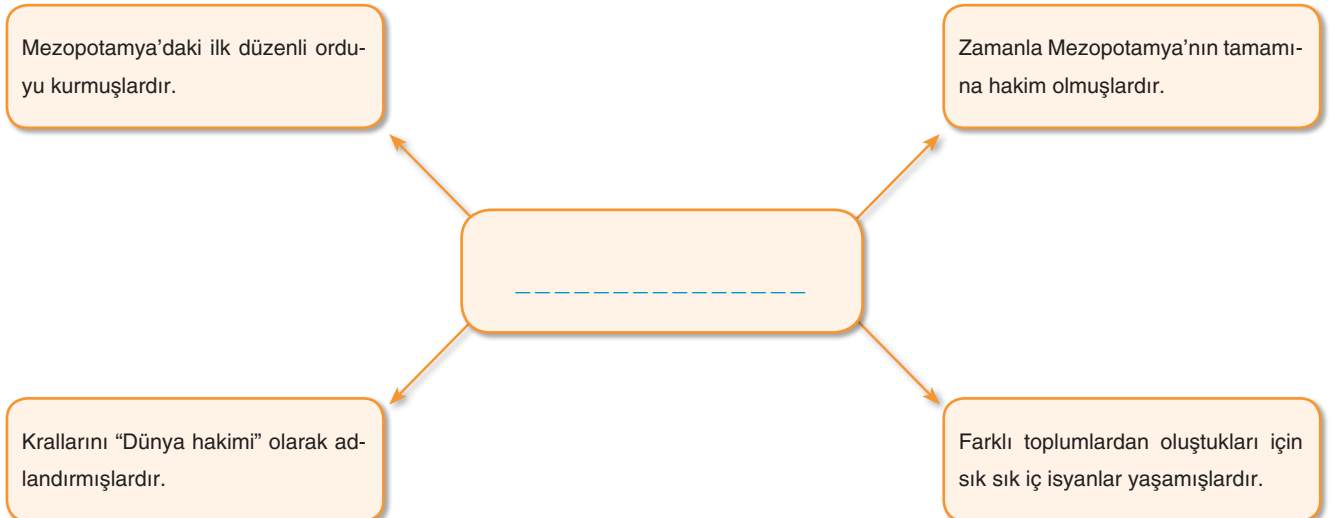
ETKİNLİK – 1

Aşağıdaki tabloda verilen özellikleri ilgili olduğu uygarlıkla eşleştiriniz.

Özellik	Sümerler	Mısırlılar	Akadlar	Hititler	Asya Hun devleti
Üst düzey görevlilerin ve soyluların bulunduğu Pankuş meclisi yönetimde etkindir.					
30'dan fazla şehir ve kasabanın bulunduğu Güney Mezopotamya'da kurulmuşlardır					
Mete Han Dönemi'nde onluk sisteme göre düzenli orduyu kurmuşlardır.					
Tanrı-kral olarak kabul edilen firavunlar tarafından yönetilmişlerdir.					
Mezopotamya'da ilk düzenli orduyu kurmuşlardır.					
Mısır ile Kadeş Antlaşmasını imzalamışlardır.					
Savaşlarda Turan taktiğini kullanmışlardır.					

ETKİNLİK – 2

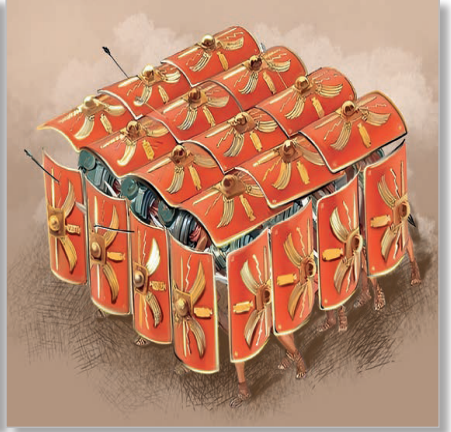
Aşağıda verilen zihin haritasında boş bırakılan yeri doldurunuz.

Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 4

ETKİNLİK – 3

Aşağıda verilen görsellerin altındaki boşluğa ilgili oldukları devletin ismini yazınız.

.....

.....

.....

ETKİNLİK – 4

Haritalarda verilmiş olan Eski Çağ uygarlıklarının isimlerini altlardaki boşluklara yazınız

.....

.....

ETKİNLİK – 5

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Mısır ordusunu savaşta düşmanlara karşı üstün kılan özelliklerini yazınız.

2. Sümer krallarının idari yetkileri yanında başrahip, başkomutan, başyargıç olma gibi özellikleri de vardır.

Bu durumun ortaya çıkardığı sonuçları açıklayınız.

3. Mısır'da geniş yetkileri bulunan valilerin bu yetkileri bir süre sonra ellerinden alınarak onların yerine merkezden atanan yeni görevliler getirilmiştir.

Bu uygulama ile amaçlanan durumu açıklayınız.

4. Akadlarla ilgili bilgi veriniz.

5. Pankuş Meclisi ile ilgili bilgi veriniz.

Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 4

1. Sümerlerde her şehir kendi başına bir krallık olarak kabul edilmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Güçlü bir askeri teşkilatlanmaları vardır.
- B) Merkezi otorite ve siyasi birlik zayıftır.
- C) Bilimsel çalışmalara önem verilmektedir.
- D) Mezopotamya'nın tamamını kontrol etmektedirler.
- E) Teokratik bir yönetim anlayışları vardır

2. Sümer şehir devletleri başında bulunan krallar idare yetkisini ellerinde tutmanın yanı sıra başrahip, başkomutan, başyargıç olma niteliklerine de sahiptirler.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Kralların halkın üzerindeki otoriteleri ve meşruiyetleri güçlüdür.
- B) Başka devletlerle mücadele halindedirler.
- C) Veraset sistemleri belirgin değildir.
- D) Bilimsel faaliyetlere önem vermektedirler.
- E) Yazılı olmayan hukuk kuralları vardır.

3. Sümerlerin düzenli bir orduya sahip olduklarına;

- I. savaş arabalı birlikler ve piyade birlikleri olarak teşkilatlanmaları,
- II. tüm askerlerin aynı üniforma benzeri kıyafetler giymeleri,
- III. barış zamanlarında askerlerin farklı mesleklerle uğraşmaları

durumlarından hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) I ve II
- D) II ve III
- E) I, II ve III

- 4.

Mısır'da merkezden bağımsız hareket edebilen bölge valilerinin bir süre sonra hukuki, dini, askeri ayrıcalıkları ellerinden alınarak yerlerine kral tarafından kendine bağlı yeni görevliler atanmıştır.

Buna göre aşağıdaki yorumlardan hangisi yapılabilir?

- A) Mısır'ın coğrafi özellikleri diğer toplumlarla etkileşimini zayıflamaktadır.
- B) Mısır'da ölümden sonra yaşama inanılmaktadır.
- C) Mısır Nil Nehri etrafında kurulmuş bir uygarlıktır.
- D) Mısır'da matematik, geometri, kimya gibi alanlarda önemli çalışmalar yapılmıştır.
- E) Mısır'da merkezi otorite güçlü tutulmaya çalışılmaktadır.

5. Mısırı yöneten firavunlar tanrı-kral olarak kabul edilmekte olup ağızlarından çıkan her söz kanun olarak kabul edilmektedir.

Bu durum Mısır'da nasıl bir yönetim anlayışı olduğunu göstermektedir?

- A) Aristokrastik
- B) Oligarşik
- C) Meşruti Monarşi
- D) Teokratik
- E) Demokratik

6. Akadlar zamanla Mezopotamya'nın tamamına hakim olarak çok uluslu bir yapıya dönüşmüşlerdir. Şehir devletlerini güçlü askeri yapıları sayesinde tek çatı altında birleştirmişlerdir. Krallarına "dünya hakimi", devletlerine ise "dünya imparatorluğu" demişlerdir.

Buna göre aşağıda verilenlerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Güçlü bir merkezi otoriteye sahiptirler.
- B) Feodal bir yönetim anlayışları vardır.
- C) Paralı askerlik uygulaması vardır.
- D) Madencilikte gelişmişlerdir.
- E) Sanatsal faaliyetlere önem verilmektedir.

7. Mezopotamya'da ilk düzenli ordu aşağıda verilen devletlerden hangisi tarafından kurulmuştur?

- A) Sümerler
- B) Akadlar
- C) Elamlılar
- D) Asurlular
- E) Babiller

- 8.

Akadların zayıflamasında; toplumun farklı din ve ırklardan olan insanlardan oluşması neticesinde sık sık yaşanan iç isyanlar etkili olmuştur.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Veraset sisteminin belirgin olmaması sorunlara neden olmuştur.
- B) Düzenli bir orduları yoktur.
- C) Yıkılmalarında merkezi otoritenin zayıflaması etkili olmuştur.
- D) Farklı devletler iç işlerine karışmıştır.
- E) Ekonominin bozuk olması isyanlara neden olmuştur.

Eski Çağ'da Yönetenler ve Savaşanlar - 4

9. Hititler de bulunan Pankuş Meclisi hanedan üyelerinden ve önemli komutanlardan oluşmaktadır. Bu meclisin gerektiğinde hükümdarları yargılama yetkisi bulunmaktadır.

Buna göre;

- I. Pankuş Meclisi'nin hukuki yetkilerinin olduğu,
 - II. Hititlerde çok tanrılı dine inanış olduğu,
 - III. Hititlerde güçlü bir askeri teşkilatlanma bulunduğu
- yargılarından hangilerine ulaşılabilir?**

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

10.

Hitit kralları idari yetkilerinin yanında başkomutan, başrahip ,başyargıç gibi yetkileride sahiptir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Milliyetçi bir devlet yapısı bulunmaktadır.
- B) Pankuş Meclisi yönetimde etkilidir.
- C) Hitit kraliçelerinin geniş yetkileri bulunmaktadır.
- D) Belirgin bir veraset sistemleri yoktur.
- E) Ülke yönetimi ile ilgili yetkiler tek elde toplanmıştır.

H
I
Z
R
E
N
K

11. Pankuş Meclisi'nin etkili bir kurum olduğuna;

- I. Hitit krallarını yargılayabilme,
- II. Hitit krallarının tahta çıkışlarını onaylama,
- III. Hanedan ailesi üyeleri hakkında idam kararı verebilme

yetkilerinden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

12. Roma imparatorluğu'nda farklı dönemlerde krallık, cumhuriyet ve imparatorluk gibi yönetim anlayışları uygulanmıştır.

Cumhuriyet yönetimi'nin varlığına;

- I. güçlü bir askeri teşkilatlanmanın olması,
- II. konsül olarak adlandırılan yöneticileri seçen senatunun olması,
- III. çok tanrılı bir dini inanışın olması

durumlarından hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

13.

Görselde verilmiş olan Roma ordusundaki askerlerin savaş sırasında uyguladığı taktik aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kalkan duvarı
- B) Turan taktiği
- C) Kaplumbağa dizilişi
- D) Boş kale taktiği
- E) Kambises taktiği

14.

Roma İmparatorluğu'nda ordu'nun büyük bir kısmı piyadelerden oluşmuş ve orduda disiplin ön plana çıkmıştır. Roma ordusu ---1--- denilen düzenli birliklerden oluşmuş, düzenli olarak maaş alan askerler de ---2--- denilmiştir

Açıklamada yer alan boşluklara aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	1	2
A)	Kolordu	Komando
B)	Alay	Çeri
C)	Kapıkulu	Yeniçeri
D)	Lejyon	Lejyoner
E)	Tugay	Gladyatör

15. Asya Hun Devleti hükümdarlarının;

- I. Şanyü,
- II. Han,
- III. Kağan

ünvanlarından hangilerininini kullanıldığını söylenebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

16. Bu sistemde Mete Han orduyu birliklere bölerek komuta etmiş, 10.000 kişilik 40 tümeden oluşan Hun ordusunun asker sayısı 400.000'e ulaşmıştır.

Mete Han'ın Hun ordusunda yaptığı bu uygulamanın adı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tımar sistemi
- B) İskan sistemi
- C) Devşirme sistemi
- D) Onluk sistem
- E) Pençik sistemi

OPTİK DEĞERLENDİRME

984051

ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
0 0 0 0 0 0	1 A B C D E 11 A B C D E
1 1 1 1 1 1	2 A B C D E 12 A B C D E
2 2 2 2 2 2	3 A B C D E 13 A B C D E
3 3 3 3 3 3	4 A B C D E 14 A B C D E
4 4 4 4 4 4	5 A B C D E 15 A B C D E
5 5 5 5 5 5	6 A B C D E 16 A B C D E
6 6 6 6 6 6	7 A B C D E 17 A B C D E
7 7 7 7 7 7	8 A B C D E 18 A B C D E
8 8 8 8 8 8	9 A B C D E 19 A B C D E
9 9 9 9 9 9	10 A B C D E 20 A B C D E

Tema	Orta Çağ Medeniyetleri		
Konu	Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 6		
Öğrencinin Adı Soyadı:	Sınıf:	No:	

ANAHTAR KAVRAMLAR

Kerbela Olayı, Mevâli Politikası, Samarra Şehri

ÖN BİLGİLER

Emeviler Dönemi (661 – 750)

- Muaviye'nin Hz. Ali'nin halifeliğini tanımayarak Şam'da kendini halife ilan etmesiyle Emeviler Dönemi başlamıştır.
- Muaviye Dönemi'nde İstanbul kuşatılmış fakat başarılı olunamamıştır.
- Muaviye'nin ölümüyle yerine oğlu Yezid'in halife olması sonucunda halifelik makamı saltanata dönüşmüştür.
- Hz. Hüseyin'in, Yezid'in halifeliğini tanımaması üzerine, Hz. Hüseyin ve yanındakiler Yezid tarafından Kerbela'da şehit edilmişler ve bu olaya Kerbela Olayı denilmiştir.
- Kerbela Olayı kesin mezhep ayrılıklarına neden olmuştur.
- Yezid Dönemi'nde Türkistan ve Hindistan'a kadar olan yerler fethedilmiştir.
- I. Velid zamanında Kuzey Afrika İslam topraklarına katılmıştır.
- 711 Kadiks Savaşı ile İspanya fethedilmiş böylece İslam dini ilk defa Avrupa kıtasına taşınmıştır.
- Emeviler Dönemi'nde Türkler ile mücadele edilmiş bu durum Türklerin İslamiyet'e geçişini geciktirmiştir.
- Merkezi otoritenin bozulması, Mevâli politikasının olumsuz etkisi ve Şiiilerin faaliyetlerinden dolayı yıkılmışlardır.

Abbasiiler Dönemi (750 – 1258)

- 750 tarihinde Emevi hanedanlığının sona ermesi sonucunda Küfe'de kurulmuştur.
- Türklerin de desteğiyle 751 tarihli Talas Savaşı'nda Çinlileri mağlup etmişlerdir.
- Halife Mansur Dönemi'nde Bağdat devletin yeni merkezi olmuştur.
- Halife Harun Reşid Dönemi en parlak zamanlarıdır.
- Sınır hatlarında Avassım şehirleri kurularak buralara Türklerden oluşan askeri birlikler yerleştirilmiştir.
- Özellikle Harun Reşid Dönemi'nde bilim, sanat ve kültürel faaliyetlere büyük önem verilmiştir.
- Halife Mu'tasım Dönemi'nde Türklerin devlet yönetimindeki etkileri artmıştır.
- Türk askerlerin aileleriyle yaşamaları için "Samarra" şehri kurulmuştur.
- Abbasilere 1258 tarihinde İlhanlılar son vermiştir.
- Abbasi halifeleri kendilerini Allah'ın yeryüzündeki temsilcisi olarak görmüşlerdir.
- Vezirlik kurumunu oluşturmuşlardır.
- Askerler kılıç, yay, hançer, mızrak, kalkan, zırh ve miğfer kullanırlardı.
- Kara kuvvetleri kadar deniz gücüne de önem vermişlerdir.

Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 6

ETKİNLİK – 1

Haritaya bakarak aşağıda verilen bilgilerden Emeviler Dönemi ile ilgili olanların yanındaki boşluklara “✓” işareti koyunuz.

1.	☐	Avrupa kıtasında fetihler yapılmıştır.
2.	☐	Sasani Devleti'ne son verilmiştir.
3.	☐	Arap Yarımadası'nın fethi tamamlanmıştır.
4.	☐	Taşkent, Semerkant gibi yerler ele geçirilerek Göktürklerle sınır komşusu olunmuştur.
5.	☐	Kuzey Afrika'nın fethi tamamlanmıştır.
6.	☐	Kıbrıs Adası ele geçirilmiştir.
7.	☐	Cebelitarık Boğazı kontrol altına alınmıştır.

Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 6

ETKİNLİK – 2

Kutu numaralarını kullanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1

Türk askerlerin yaşamaları için Samarra şehri kurulmuştur.

2

Kerbela Olayı yaşanmıştır.

3

Kadiks Savaşı'nın kazanılmasıyla İslamiyet Avrupa'da yayılmıştır.

4

Harun Reşid Dönemi'nde bilimsel gelişmelere önem verilmiştir.

5

Türklerin desteğiyle Talas Savaşı'nda Çinliler mağlup edilmiştir.

6

Mevali politikası uygulanmıştır.

7

Yezid Dönemi'nde Türkistan ve Hindistan'a kadar olan yerler fethedilmiştir.

8

1258 tarihinde İlhanlılar tarafından yıkılmışlardır.

9

Vezirlik makamı oluşturulmuştur.

I. Yukarıda verilenlerden hangileri Emeviler Dönemi'nde yaşanmıştır?

II. Yukarıda verilenlerden hangileri Abbasiler Dönemi'nde yaşanmıştır?

ETKİNLİK – 3

Aşağıda verilen boşlukları doldurunuz.

Türklerin desteğiyle
Çin'in mağlup edilmesi

Arap milliyetçiliği yapılması

Kadiks Savaşı
ile
Vizigotların
mağlup edilmesi

ETKİNLİK – 4

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Emeviler Dönemi'nde uygulanan Mevali politikasını açıklayınız.

2. Kerbela Olayı'nın Müslümanlar arasında ortaya çıkardığı durumu açıklayınız.

3. Emevilerin yıkılma nedenlerini yazınız.

4. Samarra şehri hakkındı kısaca bilgi veriniz.

5. Abbasiler Dönemi'nde vezirlik makamı oluşturulmuştur.

Bu durumun neyin göstergesi olduğunu yazınız.

Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 6

1. Emeviler Dönemi'nde yaşanan gelişmeler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Kerbela Olayı'nın yaşanması
- B) Kudüs'ün fethedilmesi
- C) Mevâli politikasının uygulanması
- D) Halifeliğin saltanata dönüşmesi
- E) Kuzey Afrika'nın fethinin tamamlanması

2. Emeviler Dönemi'nde yaşanan ve Müslümanlar arasında kesin ayrılıklara ve mezhep ayrılıklarına neden olan gelişme aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hakem Olayı
- B) Cemel Vakası
- C) Kerbela Olayı
- D) Hudeybiye Barış Antlaşması
- E) Kadiks Savaşı

3. Emeviler Dönemi'nde Arapça resmi dil ilan edilmiş ve İslam ülkelerine yazışmaların Arapça yapılmasına karar verilmiştir.

Bu durumun;

- I. İslamiyeti kabul eden toplumların Arap kültüründen etkilenmesi,
- II. Kur'an-ı Kerim'in özgün haliyle öğrenilmesi,
- III. İslam mimarisinin gelişmesi

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

4. Emeviler Dönemi'nde Arap milliyetçiliğine dayanan bir politika izlenmiştir.

Bu durumun;

- I. Ümmetçilik anlayışının zarar görmesi,
- II. Müslümanlar arasında ayrılıklar yaşanması,
- III. Arap olanların ayrıcalıklı hale gelmesi

gelişmelerinden hangilerine neden olduğu savunulabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

5. Emeviler Dönemi'nde uygulanan Arap milliyetçiliği politikalarına karşı İslam Devleti içerisinde yaşayan diğer uluslar kendi yerel kültürlerini ön plana çıkardıkları bir politika benimsemişlerdir.

Bu politikaya verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şuubiye Akımı
- B) Mevâli Politikası
- C) Ümmetçilik Politikası
- D) Ensar ve Muhacir kardeşliği
- E) Gaza ve Cihat Politikası

6. Emeviler Dönemi'nde miliyetçi bir politika izlendiği ne;

- I. ilk Arap – İslam parasının bastırılması,
- II. Arapça'nın resmi dil ilan edilmesi,
- III. halifeliğin saltanata dönüştürülmesi

durumlarından hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) I ve III
- D) II ve III
- E) I, II ve III

7. Emeviler Dönemi'nde, Arap olmayan Müslümanlardan Kur'an-ı Kerim'de yeri olmayan bazı farklı vergiler istenmiş, bu Müslümanlar fetihlere katıldıkları halde bazı bölgelerde askeri maaş divanına kaydedilmemişlerdir.

Bu durum Emeviler Dönemi'ndeki hangi uygulamayla açıklanabilir?

- A) Ümmetçilik politikası
- B) Gaza ve Cihat politikası
- C) İslam savaş hukuku
- D) Mevâli politikası
- E) Şuubiye Akımı

8. Muaviye'nin ölümü üzerine yerine daha önceden Veliyaht ilan ettiği oğlu Yezid geçmiştir. Ancak Hz. Hüseyin ve ona bağlı olan Şiiler, Yezid'in halifeliğini kabul etmemişlerdir.

Bunun üzerine aşağıda verilen olaylardan hangisi yaşanmıştır?

- A) Sıffin Savaşı
- B) Cemel Vakası
- C) Hakem Olayı
- D) Hicret
- E) Kerbela Olayı

Orta Çağ'da Siyasi ve Askeri Gelişmeler - 6

9. Abbasiler Dönemi'nde Avasım adı verilen şehirler kurulmuş ve bu şehirlere Türkler yerleştirilmiştir.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilimsel gelişmelere katkıda bulunmak
- B) Sınırları Bizans'tan korumak
- C) Halifelik sistemini değiştirmek
- D) Mimarinin gelişmesini sağlamak
- E) Türklerin İslamiyeti benimsemelerini önlemek

10. Abbasiler'de Harun Reşid Dönemi "İslam Rönesansı"nın yaşandığı dönem olarak kabul edilmektedir.

Bu durumun nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Eski Yunan eserlerinin Arapça'ya tercüme edilmesi
- B) Beytül Hikme adı verilen yapıların inşa edilmesi
- C) Bilim insanlarının ve sanatçıların himaye edilmesi
- D) Samarra şehrinin kurulması
- E) Yeni medreselerin ve kütüphanelerin açılması

11. İslam Devleti'nde vezirlik teşkilatı aşağıdaki dönemlerden hangisinde kurulmuştur?

- A) Hz. Muhammed (s.a.v)
- B) Emeviler
- C) Abbasiler
- D) Hz Ebubekir
- E) Hz. Osman

12. Abbasiler Dönemi'nde IX. yüzyıldan itibaren devletin içinde merkezden bağımsız hareket eden "Tevaifimülük" olarak adlandırılan eyaletler kurulmuştur.

Bu durum aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Abbasiler Dönemi'nin sona erdiğinin
- B) İslamiyetin yayılmasının durduğunun
- C) Müslümanlar arasında mezhep savaşlarının yaşandığının
- D) Bilimsel ve kültürel faaliyetlerin olumsuz etkilerinin olduğunun
- E) Abbasilerin merkezi otoritelerinin zayıfladığının

13. Abbasiler Dönemi'nde Mısır'a vali olarak gönderilen Tolunoğlu Ahmet, Bağdat'taki taht kavgalarından yararlanarak bağımsızlığını ilan etmiş ve Tolunoğulları Devleti'ni kurmuştur.

Buna göre;

- I. Abbasilerde iç karışıklıkların yaşandığı,
- II. Merkezi otoritenin çok güçlü olduğu,
- III. Abbasiler Dönemi'nin sona erdiği

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

14. Abbasiler Dönemi'nde ortaya çıkan gelişmeler arasında aşağıdakilerden hangisi yer almaz?

- A) Beytül Hikme denilen yapıların kurulması
- B) Halifeliğin saltanata dönüşmesi
- C) Türklere orduda ve yönetim kademelerinde görevler verilmesi
- D) Önemli yapıtların Arapca'ya tercüme edilmesi
- E) Yönetimde vezirlik makamının oluşturulması

15. Abbasiler Dönemi'nde Türkler İslam Devleti'nde;

- I. askerlik,
- II. yönetim,
- III. tarım

alanlarından hangilerinde ön plana çıkmıştır?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) I, II ve III

16. Abbasiler Dönemi'nde halife Mutasım zamanında devlet yönetiminde Türklerin etkisi giderek artmıştır.

Bu duruma;

- I. Türklerin ülke içinde çıkan isyanların bastırılmasında görev almaları,
- II. Beytül Hikme adlı yapıların inşa edilmesi,
- III. vezirlik makamının oluşturulması

gelişmelerinden hangileri örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

OPTİK DEĞERLENDİRME

 984064	
ÖĞRENCİ NO	YANITLAR
1 0 0 0 0 0 0 0	1 1 A B C D E
2 1 1 1 1 1 1 1	2 2 A B C D E
3 2 2 2 2 2 2 2	3 3 A B C D E
4 3 3 3 3 3 3 3	4 4 A B C D E
5 4 4 4 4 4 4 4	5 5 A B C D E
6 5 5 5 5 5 5 5	6 6 A B C D E
7 6 6 6 6 6 6 6	7 7 A B C D E
8 7 7 7 7 7 7 7	8 8 A B C D E
9 8 8 8 8 8 8 8	9 9 A B C D E
10 9 9 9 9 9 9 9	10 10 A B C D E